

Kokousmuistio

VN/26466/2023

30.5.2025

Osallistumisoikeuksien kehittämistä käsittelevän parlamentaarisen ohjausryhmän kokous

Aika 21.5.2025 klo 08.20–9.14

Paikka Eduskuntatalo (A-siipi kabinetit 1 ja 2)

Työryhmän jäsenet

- (X) Pj. Minna Reijonen, kansanedustaja, Perussuomalaisten eduskuntaryhmä (varajäsen Anne Rintamäki, kansanedustaja)
- (~~) Vpj. Merja Eräpöku, eduskuntaryhmän pääsihteeri,~~
Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä (varajäsen Mikko Rekemies, puoluesihteeri)
- (~~) Mari-Leena Talvitie, kansanedustaja, Kansallisen kokoomuksen eduskuntaryhmä (varajäsen Janne Jukkola, kansanedustaja)~~
- (X) Ville Valkonen, kansanedustaja, Kansallisen kokoomuksen eduskuntaryhmä (varajäsen Karoliina Partanen, kansanedustaja)
- (~~) Onni Rostila, kansanedustaja, Perussuomalaisten eduskuntaryhmä (varajäsen Jani Mäkelä, kansanedustaja)~~
- (X) Lotta Hamari, kansanedustaja, Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä (varajäsen Elisa Gebhard, kansanedustaja)
- (~~) Eemeli Peltonen, kansanedustaja, Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä (varajäsen Juha Viitala, kansanedustaja)~~
- (X) Antti Kurvinen, kansanedustaja, Keskustan eduskuntaryhmä (varajäsen Eeva Kalli, kansanedustaja)
- (X) Tiina Elo, kansanedustaja, Vihreä eduskuntaryhmä (varajäsen Oras Tynkkynen)
- (~~) Pia Lohikoski, kansanedustaja, Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä (varajäsen Johannes Yrttiaho, kansanedustaja)~~
- (~~) Anders Norrback, kansanedustaja, Svenska riksdagsgruppen (varajäsen Eva Biaudet, kansanedustaja)~~
- (~~) Harry Harkimo, kansanedustaja, Liike Nyt -eduskuntaryhmä (varajäsen lina Ilmarinen, eduskuntaryhmän pääsihteeri)~~

Postiosoite
Postadress

Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Valtioneuvosto
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress

Eteläesplanadi 10
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon

0295 16001
Internat.
+358 295 16001

Faksi
Fax

09 160 67730
Internat.
+358 9 160 67730

S-posti, internet
E-post, internet

kirjaamo.om@gov.fi
www.oikeusministerio.fi
www.justitieministeriet.fi

Sihteerit

- (X) Mikko Lehtonen, oikeusministeriö
 (X) Emmi Kataja, oikeusministeriö
 () ~~Sami Demirbas~~, oikeusministeriö
 (X) Niklas Wilhelmsson, oikeusministeriö

Pöytäkirja**1 Kokouksen avaus ja läsnäolijoiden toteaminen**

Puheenjohtaja Minna Reijonen avasi kokouksen klo 8.20 ja piti nimenhuudon, jonka perusteella todettiin läsnäolijat.

2 Esityslistan hyväksyminen

Esityslista hyväksyttiin muutoksitta.

3 Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen (liite 1)

Edellisen kokouksen muistio hyväksyttiin sen jälkeen, kun läsnäolijatiedot oli tarkistettu. Edellisen kokouksen muistioon korjattiin, että kansanedustaja Tiina Elo oli läsnä kokouksessa.

4 Kuulemisen kehittämistarpeet ja niistä linjaaminen (liite 2 ja liite 3)

Päätös: Käsiteltiin kuulemisjärjestelmiä käsittelevä arviomuistion luku ja merkittiin siitä käyty keskustelu tiedoksi. Lukuun sisällytettiin muutosten seurannalla muutama keskustelussa esiin noussut tarkennus, jotka parlamentaarinen ohjausryhmä hyväksyy vielä erikseen kirjallisesti ennen toimikauden päättymistä eli 31.5.2025 mennessä.

Keskustelussa esiin nousseita asioita

Ohjausryhmä lähtökohtaisesti kannatti viidennen luvun sekä asiantuntijatyöryhmän päätelmien ja kehittämis ehdotusten hyväksymistä. Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä ja Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä ilmoittivat etukäteen ennen kokousta kannattavansa myös päätelmien ja kehittämis ehdotusten hyväksymistä.

Arviomuistioon esitettiin lisättäväksi seuraavat asiat:

- Arviomuistiossa viitataan lyhyesti ongelmaan, joka liittyy päätösten toimeenpanoon ja jolla on vaikutusta siihen, miten kansalaiset luottavat julkiseen hallintoon. Kansalaiset odottavat vuorovaikutusta heitä koskevien päätösten toimeenpanossa, joka voi viivästyä viranomaisten menettelytapojen takia, vaikka asiaa koskeva sääntely on selkeää.

- Arviomuistion kolmanteen kehittämisehdotukseen sisällytetään viittaus seurantaan. Neljännessä kehittämisehdotuksessa kerrotaan selkeästi, mitä deliberatiivinen demokratia tarkoittaa.
- Arviomuistiossa viitataan kuntien ja hyvinvointialueiden myöntämän harkinnanvaraisen tuen tarpeellisuuteen jatkossakin.

Kuulemista koskevan sääntelyn lisäämistä ei pidetty tarpeellisena. Uusista normeista syntyisi myös uudenlaisia valitusperusteita kunnissa ja hyvinvointialueilla. Keskustelussa kysyttiin, pitäisikö kuntalaissa säätää myös järjestöjen toimintaedellytysten edistämisestä kuten sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetussa laissa, mutta asiasta ei tehty muutosesitystä. Sosiaali- ja terveydenhuollon edistämisestä annettu laki sisältää sekä kunnat että hyvinvointialueet hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien järjestöjen toimintaedellytysten edistäjinä.

Ohjausryhmä keskusteli aktiivisen ja elinvoimaisen kansalaisyhteiskunnan merkityksestä, kuten siitä, että järjestöjen näkemyksiä pitäisi ottaa nykyistä paremmin huomioon valmistelun aikana. Se voisi korostua vielä arviomuistiossa. Lisäksi arviomuistion viidennessä luvussa ja sen muotoilussa voisi korostua nykyistä enemmän tavoite edistää deliberatiivista demokratiaa kunnissa ja hyvinvointialueilla edustuksellisen demokratian rinnalla. Arviomuistiossa voisi myös tuoda esiin lyhyiden kuulemisaikojen kielteisiä vaikutuksia siitä huolimatta, ettei laaja kuulemisaika ei ole kuitenkaan aina mahdollinen. Näistä keskustelunaiheista ei kuitenkaan esitetty yhteisesti muutoksia arviomuistioon, ja aiheiden voidaan jo arvioida sisältyvän arviomuistioon esimerkiksi lainvalmistelun kuulemisoppaan ja sen soveltamisen kautta.

5

Arviomuistioluonnoksen hyväksyminen (liite 2 ja liite 3)

Päätös: Käsiteltiin arviomuistio ja merkittiin siitä käyty keskustelu tiedoksi. Arviomuistioon sisällytetään ohjausryhmän puheenjohtajan esipuhe ja tehdään sovitut tarkennukset. Parlamentaarinen ohjausryhmä hyväksyy arviomuistion sähköisesti ennen toimikauden päättymistä eli 31.5.2025 mennessä. Arviomuistio taitetaan ja julkaistaan valtioneuvoston julkaisuarkistossa kesäkuun aikana. Julkaisusta tehdään tiivis tiedote.

Keskustelussa esiin nousseita asioita

Vaikka arviomuistiossa ei varsinaisesti esitetä sääntelyn uudistamista, valmistelu on ollut arvokasta, koska aloite- ja kuulemisjärjestelmät on nyt kuvattu ja arvioitu eikä merkittäviä epäkohtia havaittu. Keskeinen tulos on myös se, ettei muutostarpeita tunnistettu eduskuntaryhmissä tai virkavalmistelussa. Järjestelmiä ei myöskään tarvinne hetkeen arvioida uudelleen, joten arviomuistio on senkin takia merkityksellinen samalla tavalla kuin esimerkiksi sähköistä äänestystä koskeva raportti vuodelta

2015. Arviomuistio sisältää myös useita asioita, joita viranomaiset voivat kehittää toiminnassaan.

Todettiin, että parlamentaarisella ohjausryhmällä ja eduskuntaryhmillä olisi voinut olla kahta viikkoa pidempi aika kommentoida arviomuistioluonnosta, joka on laaja ja kattava kuvaus asiasta.

6 Muut asiat

Todettiin, että Sosiaalidemokraattisen eduskuntaryhmän jäsen esitti edellisessä kokouksessa uuden aloitemuodon, niin sanotun keskustelualoitteen, selvittämistä. Keskustelualoitteesta ei kuitenkaan saatu tarkempaa kirjallista esitystä Sosiaalidemokraattiselta eduskuntaryhmältä, kuten edellisen kokouksen pöytäkirjaan merkittiin.

Muita esille tulevia asioita ei ollut.

7 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 9.14.

Jakelu

Työryhmän puheenjohtaja, jäsenet, Hankeikkuna